

TÜRKÇEYİ İKİNCİ DİL OLARAK ÖĞRENEN YABANCILAR İÇİN YAZMA BECERİSİ ÖZ YETERLİLİK ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI¹

Yrd. Doç. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ

Gaziantep Üniversitesi Gaziantep Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü

kaanbuyukikiz@gantep.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazmaya yönelik öz yeterliliklerini ölçmek için bir ölçek geliştirmektir. Çalışma grubu Ankara'da Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER'de Türkçe öğrenen 156 öğrenciden oluşmaktadır. Verilerin analizinin birinci basamağında madde havuzunda yer alan her bir maddenin ayırt ediciliği incelenmiştir. Bağımsız gruplarda iki yönlü t-testi sonuçları bütün maddelerin alt ve üst %27'lik gruplarda ayırt etme gücüne sahip olduğunu göstermektedir (her bir madde için $p < ,001$). Veri analizinin ikinci basamağında açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Yapılan analiz neticesinde iki faktörden ve 16 maddeden oluşan bir ölçek elde edilmiştir. Bu iki faktör varyansın %56,85'ini açıklamaktadır. Maddelerin faktör yükleri ,610 - ,832 değerleri arasında yer almaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı birinci faktör için 0,93; ikinci faktör için 0,74; ölçeğin tümü için 0,92 olarak hesaplanmıştır.

Anhtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, Öz yeterlilik, Yazma Becerisi

THE DEVELOPMENT OF WRITING SELF-EFFICACY SCALE FOR FOREIGNERS LEARNING TURKISH AS A SECOND LANGUAGE: A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Abstract

The purpose of this study is to develop an ESL writing self-efficacy scale for measuring foreigner students' writing self-efficacy beliefs. Study group consisted of 156 students who were learning Turkish at Ankara University TÖMER and Gazi University TÖMER in Ankara. In the first phase of data analysis, item discrimination index was examined for all items in the pool. Independent samples t-test results showed that all items could discriminate %27 high and low score groups (for all items $p < ,001$). In the second phase of data analysis exploratory and confirmatory factor analysis was performed. After analysis a scale with 2 factors and 16 items emerged. These two factors explained %56,85 of total variance. Items' factor loadings ranged between ,610 and ,832. Cronbach Alfa reliability coefficients were computed for first subscale as 0,93; for second subscale as 0,74; and for whole scale as 0,92.

Key Words: Teaching Turkish to foreigners, Self-efficacy, Writing skill

¹ Bu çalışma, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında, Prof. Dr. Abdurrahman Güzel Danışmanlığında Yapılan, Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazma Becerileri İle Öz Yeterlilik Algıları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma isimli doktora tezinden üretilmiştir.

Giriş

Sosyal bilişsel öğrenme kuramcıları öz yeterlilik kavramını boyutları, kaynakları, etkileri gibi pek çok açıdan incelemiştir. Öz yeterlilikle ilgili tanımlara bakıldığında bu tanımların neredeyse tamamının Bandura'nın öz yeterlilik tanımının temel alınarak yapıldığı görülmektedir. Bandura, (1986:391) öz yeterliliği "insanların belirli işleri yapabilmesi için gerekli faaliyetleri organize edebilme ve uygulayabilmesi açısından kendi kapasitesiyle ilgili ön görüşleri" diye tanımlar.

Jinks ve Morgan'a (1999: 224) göre öz yeterlilik, belirli bir görevdeki performansa dair kendini güvende hissetme duygusudur.

Schunk, (1984:29) öz yeterliliğinin, bir kişinin özel bir durumdaki bir aktiviteyi ne kadar iyi yapabileceğine dair kişisel değerlendirmeleri olduğunu ve bu değerlendirmelerin bazen belirsiz, tahmin edilemeyen, baskı ve endişeye sebep verecek nitelikte olduğunu belirtmektedir.

Öz yeterlilik, bireyin akademik başarısını (Bandura ve Locke, 2003:90), etkinlik seçimlerini, seçtiği bu etkinliği devam ettirirken gösterdiği çabanın miktarını ve başarısını etkilemektedir (Pajares, 1996:69; Schunk ve Zimmerman, 2007:9). Kısacası bireylerin gerek akademik çalışmalarda gerekse beceri (dil becerileri, sayısal beceriler vb.) alanlarında başarılı olabilmesi bu alanda başarılı olabileceklerine inanmaları ile mümkündür denebilir.

Öz yeterlilik algısı, bilişsel, duyuşsal ve güdüsel süreçleri etkilediği gibi karar verme süreçlerine bireylerin gelişimine, değişimine, yeni durumlara adaptasyonuna, karamsar ya da iyimser düşünmesine, kendini geliştirmesine ya da zayıf hâle getirmesine, hedeflerine ve isteklerine de etki eder (Bandura, 2002:4). Araştırmacılar, insan hayatındaki bu önemi sebebiyle öz yeterlilik algısının kaynaklarını incelemiştir.

Bireyler, öz yeterlilikle ilgili bilgilere kendi tecrübeleri, gözledikleri modellerin deneyimlerinden çıkardıkları anlamlar, kendilerine yapılan sözlü iknalar ile fiziksel ve psikolojik göstergeler yardımıyla sahip olurlar (Bandura, 2002:3-4; Schunk, 1984:29). Bireylerin öz yeterlilikle ilgili bilgilere sahip olmasına yardımcı olan bu dört unsur aynı zamanda öz yeterlilik algısının kaynaklarını da oluşturmaktadır.

Öz yeterlilik algısı, daha önce de belirtildiği gibi bireyin belirli bir etkinlikte yeterli olup olmadığına dair kendisi hakkındaki değerlendirmeleridir. Bu değerlendirmelerin sonuçları pek çok alanda etkili olmaktadır. Bunların başında kişinin seçimleri gelmektedir (Pajares, 1999:551; Hackett, 2002:240). Bireyler kendisine verilen görevler arasından başarabileceğine inandığı görevi yapmayı tercih ederler (Rader, 2003:42).

Öz yeterlilik algısının etkili olduğu diğer bir alan ise işi yapmaya devam etmedeki kararlılık ve ısrardır. Öz yeterlilik algısı yüksek olan bireyler başladıkları işi bitirmek için ısrar ederler (Pajares, 2008:113). İş sorumluluğunun oluşturduğu baskıda öz yeterlilik algısının etkilediği alanlardan biridir. Öz yeterlilik algısı yüksek olan bireyler karşılaştıkları işin sorumluluğu karşısında daha az stres ve kaygı taşırlar (Wood ve Bandura, 1989:408).

Öz yeterlilik algısı insan hayatını çok farklı yönlerden etkilemektedir. Bu etkiler okul hayatında da açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Eğitimciler öz yeterlilik algısının

bireylerin akademik başarı ya da başarısızlarında etkisi olduğu düşüncesiyle çeşitli araştırmalar yapmışlardır. Bu araştırmaların sonuçlarından da kısaca bahsetmek faydalı olacaktır.

Öz yeterlilik algısı ile akademik başarı arasındaki ilişki, yapılan deneysel çalışmalarla ortaya konmuştur. Araştırmaların sonuçlarına göre öz yeterlilik algısı, öğrencilerin akademik başarı ve performanslarında önemli bir etkiye sahiptir (Bandura ve Locke, 2003:899; Pajares, 1996:551-557). Öz yeterliliği yüksek olan bireyler ulaşılması daha zor olan hedefler belirlemeye, bu hedeflere ulaşmak için farklı stratejiler kullanmayı denemeye, karşılaştıkları zorluklara rağmen bu stratejileri kullanmaya devam etmeye gerektiğinde tekrar denemeye daha yatkındır (Jinks ve Morgan, 1999:224; Gaskil ve Hoy, 2002:188).

Sonuç olarak öz yeterlilik algısı bireylerin ne yapabileceği değil ne yapabileceklerine inandıklarını gösterir. Öz yeterlilik algısı yüksek olan bireyler bir zorlukla karşılaştıklarında daha fazla enerji harcarlar ve zorlandıkları işi başarmak için daha fazla çaba gösterirler. Öz yeterlilik algısı pek çok farklı alanda çalışmalara konu olmuştur. Bu çalışma ise Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazma öz yeterlilikleri üzerine yapılmıştır. Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin amaçları nitelikli bir eğitime sahip olmaktır. Bu ancak Türkçeyi iyi öğrenmekle ve bütün dil becerilerinde azami başarıyı yakalamakla gerçekleşecektir. Bu beceriler içinde ise yazma becerisinin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Çünkü yazma becerisi eğitim için başka bir ülkede bulunan yabancı öğrencilerin sınav, ödev gibi performanslarını etkilemektedir.

İkinci bir dil öğrenen öğrencilerin yazma becerisindeki gelişim aşamaları ve başarıları ön birikimlerine, ana dillerindeki yazma becerisi seviyesine ve ikinci dil öğrenmedeki motivasyonlarına göre değişmektedir (Cumming, Kim ve Eouanzoui, 2007). Yapılan araştırmalar öz yeterlilik ve yazma becerisi arasında bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Bu açıdan bakıldığında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çalışmalarında öz yeterlilik algısının önemli bir açıklayıcı olduğu görülmektedir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı C seviyesinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazma becerisine yönelik öz yeterlilik düzeylerini ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir.

Yöntem

Bu çalışma, Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrenciler için, Yazma Öz Yeterlilik ölçeğinin yapı geçerliliğini ve iç tutarlılık güvenilirlik katsayısını belirlemeye yönelik olarak hazırlanan ölçekleme temelli bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Ölçeğin geliştirilmesi sırasında asıl uygulamada 156 öğrenci, madde düzeltmede 3 öğrenci, olmak üzere toplam 159 C seviyesindeki Türkçe öğrenen yabancı öğrenci ile çalışılmıştır. Bu öğrenciler Gazi Üniversitesi TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi) ve Ankara Üniversitesi TÖMER'de öğrenim gören C seviyesindeki yabancı öğrenciler arasından tesadüfi yöntemle seçilmiştir.

Araştırma Verileri ve Veri Toplama

Türkçe Öğrenen Yabancılar için Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği'nin madde havuzunu hazırlamak için ilgili literatür taranmıştır (Bandura, 2006; Pajares, 2007; Pajares, ve diğer. , 2001). Yapılan taramalar doğrultusunda yabancı öğrencilerin Türkçe yazma becerileri de dikkate alınarak 55 maddelik havuz oluşturulmuştur. Yazılan maddeler uzman görüşüne sunularak 4 madde düzeltilmiş 7 madde havuzdan çıkarılmış ve toplam 48 maddeden oluşan 7'li likert tipi denemelik ölçek hazırlanmıştır.

Araştırmanın bu bölümüne katılan öğrencilerin 62'si kız, 80'i erkektir. İki öğrenci cinsiyet belirtmemiştir. Öğrencilerin 77'si Gazi Üniversitesi TÖMER'de, 67' si ise Ankara Üniversitesi TÖMER'de öğrenim görmektedir. Öğrencilerin 72'si 16-20 yaş grubunda, 42'si 21-25 yaş grubunda, 12'si 26-35 yaş grubundadır. 18 öğrenci yaşını belirtmemiştir.

Verilerin Analizi

Toplanan verilerin analizi için önce cevaplayıcı matrisleri oluşturulmuş, ölçekteki olumlu ve olumsuz maddeler belirlenmiştir. Ölçekten alınan yüksek puanların sürekli yüksek öz yeterlilik algılarını gösterebilmesi için olumsuz maddeler olumlu maddelerin tersine kodlanmıştır. Olumlu ifadelere verilen cevaplar için "Katılmıyorum" 1 – "Katılıyorum" 7 şeklinde puanlanırken olumsuz ifadelere verilen cevaplar için "Katılmıyorum" 7 – "Katılıyorum" 1 şeklinde puanlanmıştır.

Nicel verilerin analizinde SPSS 15.0 paket programı ve Lisrel 8.7 programları kullanılmıştır.

Araştırma Süreci

Denemelik ölçekteki maddelerin anlaşılabilirlik düzeylerini tespit etmek amacıyla C seviyesindeki 3 öğrenciden havuzdaki maddeleri okumaları ve her bir maddeden ne anladıklarını anlatmaları istenmiştir. Bu üç öğrenci, ölçek geliştirme çalışmalarının yapıldığı Gazi TÖMER'in C seviyesindeki öğrencileri arasından tesadüfi olarak seçilmiştir ve bu öğrenciler ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarının yapıldığı asıl uygulamaya dâhil edilmemiştir. Yapılan çalışma sonunda öğrencilerin anlamadıkları veya farklı anlam çıkardıkları bir madde olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonraki safhasında denemelik ölçek 2008-2009 eğitim öğretim yılının Haziran ayında Gazi Üniversitesi TÖMER ve Ankara Üniversitesi TÖMER'de öğrenim gören C seviyesindeki 156 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın verileri toplanırken öğrencilerin samimi bir şekilde bilgi verebilmeleri için öğrencilerden kimlik bilgileri istenmemiştir. (Tezbaşaran, 1997: 7; Özbay ve Uyar 2009: 638). 12 öğrenciden alınan kâğıtlarda eksik veya yanlış kodlama olduğu tespit edilerek bu öğrencilerden alınan veri değerlendirmeye alınmamış toplam 144 öğrenciden elde edilen verilerle ölçeğin açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılarak güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır.

Bulgular

Madde Analizine Yönelik Bulgular

Analizlerin birinci basamağında her bir maddenin “iç tutarlılık ölçütüne dayalı” madde ayırt edicilik analizi yapılmıştır. Bu yöntemde her bir maddenin alt ve üst % 27’lik gruplar için ayırıcı olup olmadığı incelenmiştir (Erkuş, 2003: 135-138; Tezbaşaran, 1997: 31-36). Her bir madde için bağımsız gruplarda iki yönlü t-testi yapılmış, alt ve üst grupların ortalamalarında anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Ölçekte yer alan maddelere ilişkin madde analizi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Seçilen Maddelerin Ayırt Ediciliğine İlişkin t-Testi Sonuçları

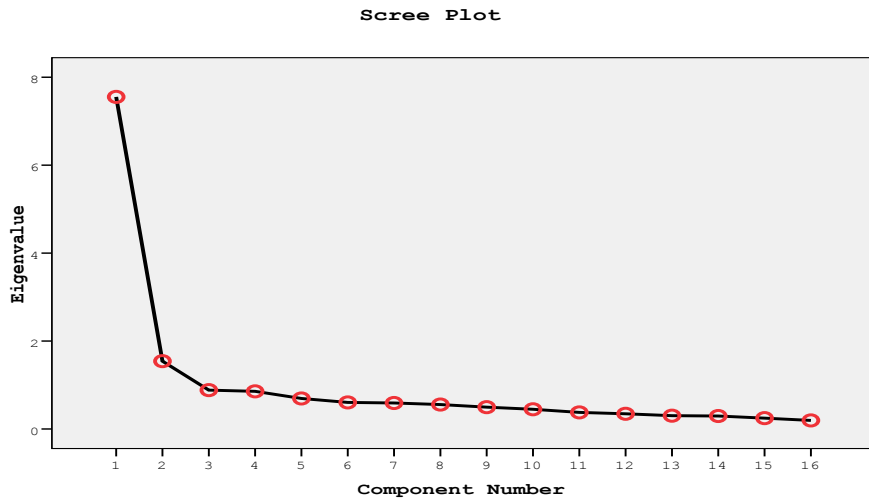
Denemelik Ölçek Madde No	Ölçek Madde No	Grup % 27	N	\bar{X}	Ss	T	Sd	P
Madde 03	1	Alt	39	3,2821	1,16864	6,997	76	,000
		Üst	39	5,3077	1,37943			
Madde 05	2	Alt	39	4,2051	1,36072	6,524	76	,000
		Üst	39	5,8718	,83286			
Madde 06	3	Alt	39	4,2051	1,17383	7,005	76	,000
		Üst	39	5,9231	,98367			
Madde 08	4	Alt	39	3,6667	1,05963	10,965	76	,000
		Üst	39	5,9744	,77755			
Madde 10	5	Alt	39	4,2564	1,39015	7,830	76	,000
		Üst	39	6,2051	,69508			
Madde 11	6	Alt	39	3,8718	1,34124	9,373	76	,000
		Üst	39	6,1026	,64051			
Madde 15	7	Alt	39	4,3590	1,13525	9,154	76	,000
		Üst	39	6,4103	,81815			
Madde 19	8	Alt	39	3,8974	1,20950	8,890	76	,000
		Üst	39	6,1026	,96777			
Madde 20	9	Alt	39	4,3333	1,22116	8,464	76	,000
		Üst	39	6,2821	,75911			
Madde 21	10	Alt	39	4,2051	1,12810	9,721	76	,000
		Üst	39	6,3333	,77233			
Madde 22	11	Alt	39	4,2564	1,31225	9,122	76	,000
		Üst	39	6,3846	,63310			
Madde 23	12	Alt	39	4,0513	,99865	9,586	76	,000
		Üst	39	6,0256	,81069			
Madde 24	13	Alt	39	4,0256	1,34726	8,761	76	,000
		Üst	39	6,2308	,80986			
Madde 26	14	Alt	39	4,0000	1,21395	9,871	76	,000
		Üst	39	6,2564	,75107			
Madde 31	15	Alt	39	4,1795	1,27469	8,958	76	,000
		Üst	39	6,2821	,72361			
Madde 38	16	Alt	39	4,3333		9,047	76	,000
		Üst	39	6,4103				

Yapılan t-testi sonuçları ölçekte yer alan maddelerin tamamının alt ve üst gruplar için ayırıcı olduğunu göstermiştir (her bir madde için $p < ,01$). Bu sonuçlardan hareketle ölçekte yer alan maddelerin yazma becerisi öz yeterlilik algıları yüksek olan öğrencilerle olmayanları gerekli düzeyde ayırt ettiği söylenebilir.

Açımlayıcı Faktör Analizine Yönelik Bulgular

Analizlerin ikinci basamağında açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. Öncelikle faktör analizi yapmak için verilerin uygun olup olmadığını test eden Kaiser- Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi yapılmıştır. KMO testi ölçüm değeri 0,884, Bartlett Sphericity testi kay kare değeri 4334,683 ($\chi^2_{(1128)}=4334,68$, $p < .01$) olarak hesaplanmıştır. KMO değerinin, 90'a yakın olduğu Bartlett testi p değerinin 0,01'den küçük olduğu dolayısıyla veri setinin faktör analizi için uygun olduğu görülmüştür. Veri setinin faktör analize uygun olduğuna yönelik kanıtlar toplandıktan sonra "Temel Bileşenler Analizi" yöntemi kullanılarak faktör analizi yapılmıştır.

Şekil 1: Yazma becerisi Öz Yeterlilik Ölçeğinin Yığılma Grafiği

Döndürülmüş faktör analizinde Varimax yöntemi kullanılmıştır. Sonuçlar değerlendirilirken özdeğeri 1'in üzerinde olan faktörler anlamlı kabul edilerek dikkate alınmıştır. Faktör yüklerinin incelenmesinde minimum değer olarak .45 kabul edilmiştir. Ayrıca yığılma grafiğinin kırılma noktası da yapıyı belirlemede dikkate alınmıştır. Önce döndürülmemiş faktör analizi yapılmış ve 41 maddenin .45 ve daha yüksek faktör yükü ile 1. faktörde olduğu, 7 maddenin ise diğer faktörlere dağıldığı görülmüştür. Bu 7 madde ölçekten çıkarıldıktan sonra döndürülmüş faktör

Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenen Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması

analizi yapılmıştır. Döndürme sonrasında öz değeri 1'in üzerinde olan ve toplam varyansın %68,40'ını açıklayan 9 faktörlü bir yapı tespit edilmiştir. Faktör yükü .45'in üzerinde olan bir veya iki madde içeren 3 faktör olduğu görülmüş ve bu faktörlerde .45'in üzerindeki faktör yükleriyle tek başlarına bulunan ya da ikiyeşerli olarak gruplanan 1,2,37,14,4,36 numaralı maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca ilk iki faktör dışındaki faktörlerde yer alan maddeler kuramsal olarak kümelenmediğinden bu maddeler de ölçekten çıkarılmıştır. Geriye kalan iki faktörde yer alan 16 madde ölçeğe alınmıştır.

Döndürme sonrasında ölçekten madde çıkarılmasının ardından aynı yöntemi kullanarak tekrar döndürülmüş faktör analizi yapılmıştır. Yapılan analizde özdeğeri 1'in üzerinde olan ve toplam varyansın %56,85'ini açıklayan iki faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Döndürme sonrasında 13 maddenin 1. faktör, 3 maddenin 2. faktörde olduğu tespit edilmiştir. Maddelerin faktör yüklerinin ,610 ile, 832 arasında değiştiği görülmüştür. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yükleri Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2: Seçilen Maddelerin Faktör Yükleri

	Faktörler	
	1	2
Madde 31	,784	
Madde 21	,770	
Madde 38	,754	
Madde 11	,748	
Madde 19	,727	
Madde 22	,723	
Madde 20	,722	
Madde 26	,710	
Madde 23	,700	
Madde 24	,685	
Madde 10	,630	
Madde 15	,625	
Madde 08	,610	
Madde 06		,832
Madde 05		,811
Madde 03		,728

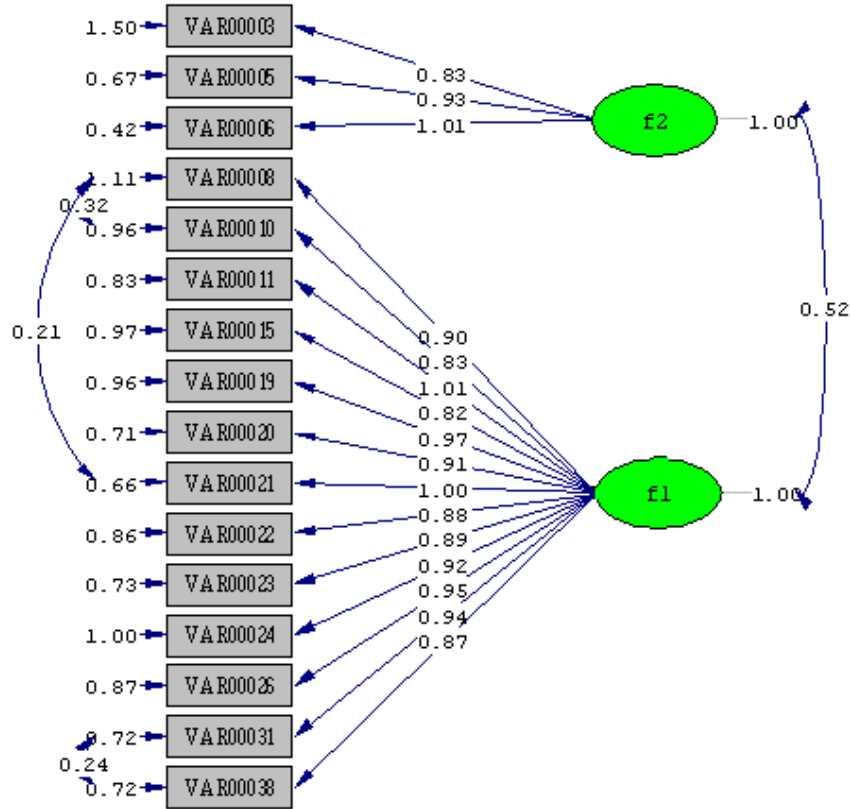
İki faktörden oluşan ölçeğin yapısına bakıldığında birinci faktörde yer alan 13 maddenin yazmanın anlatım ve şekil özellikleriyle, ikinci faktörde yer alan üç maddenin ise yazmada dil bilgisi kurallarını kullanma ile ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Bu sonuçlara göre ölçeğin tek bir yapıyı iki faktörde ölçecek nitelikte olduğu belirlenmiş ve doğrulayıcı faktör analizinin iki faktörlü yapı üzerine kurulmasına karar verilmiştir.

Doğrulayıcı Faktör Analizine Yönelik Bulgular

Jöreskog ve Sörbom'e (1993) göre doğrulayıcı faktör analizinde (DFA) daha önceden edinilen bilgilerden hareketle oluşturulan bir modelin eldeki veriler tarafından doğrulanıp doğrulanmadığı sınıdır. Doğrulayıcı faktör analizinde örtük değişkenler teorik bir yapıyı temsil ederken gözlenen ölçümler ise bu yapının göstergeleri olarak tasarlanır (Akt: Özbay ve Uyar, 2009:643). Buradan hareketle Şekil 2'de görüldüğü gibi doğrulayıcı faktör analizi, iki örtük değişkenin (açımlayıcı faktör analizinde belirlenen iki faktörün) 16 gözlenen değişkeni doğru bir şekilde yordayabildiğine dair bir eşitlik üzerine kurulmuştur.

Şekil 2: Modelin Doğrulayıcı Faktör Analizi Görüntüsü

Chi-Square=132.29, df=100, P-value=0.01694, RMSEA=0.048

Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenen Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması

Yapılan analiz sırasında, düzeltme indeksi incelenmiş 8. ve 10. maddelerin; 2. ve 38.maddelerin ve 31. ile 38. maddelerin hata varyansları birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

Doğrulamalı faktör analizinde, yapının uygunluğu için model uygunluk ölçütlerinden RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), GFI (Goodness of Fit Index), AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index), CFI (Comparative Fit Index), NFI (Normed Fit Index) değerleri dikkate alınmıştır. Elde edilen sonuçlara göre modelin uygun olması durumunda 0,050'in altında olması gereken RMSEA değerinin 0,048 ve SRMR değerinin 0,047 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca modelin uygunluğu durumunda 0,90 ve üzerinde olması gereken GFI değerinin 0,90, AGFI değerinin 0,86, CFI değerinin 0,99 NFI değerinin 0,96 olduğu görülmüştür. Schumacker ve Lomax (2004), Şimşek (2007), Kline (2005)'e göre elde edilen bu bulgular, modelin veriler tarafından doğrulandığını göstermektedir (Akt: Özbay ve Uyar, 2009:643).

İç Tutarlılık Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı yani psikolojik testlerde sıkça kullanılan Cronbach Alfa değeri birinci faktör için 0,93; ikinci faktör için 0,74; ölçeğin tümü için 0,92 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar ölçeğin yeterli güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Alpar,2003:382).

Sonuç ve Öneriler

Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazma öz yeterlilik algılarını ölçmek için hazırlanan ölçeğin yapı geçerliliği ve güvenilirlik analizleri bu çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Araştırmada ortaya çıkan ölçekteki, yer alan maddelerin alt ve üst %27'lik gruplar için ayırt edici olup olmadığı incelenmiş, her bir maddenin ayırt edici özellikte olduğu yapılan bağımsız gruplarda iki yönlü t- testi analizi sonucunda belirlenmiştir (bütün maddeler için $p < 0,01$).

Ölçeğin yapı geçerliliği AFA ve DFA ile analiz edilmiştir. Öncelikle faktör analizi yapmak için verilerin uygun olup olmadığını test eden Kaiser- Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi yapılmıştır. KMO testi ölçüm değeri 0,884, Bartlett Sphericity testi kay kare değeri 4334,683 ($\chi^2_{(1128)}=4334,68$, $p < 0,01$) olarak hesaplanmıştır. KMO değerinin, 90'a yakın olduğu Bartlett testi p değerinin 0,01'den küçük olduğu dolayısıyla veri setinin faktör analizi için uygun olduğu görülmüştür. Yapılan AFA sonrasında toplam varyansın %56,85'ini açıklayan iki faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Bu iki faktörde yer alan 16 maddenin faktör yüklerinin, 610 ile, 832 arasında değiştiği görülmüştür.

İki faktörlü yapı üzerine kurulan modelin veri ile uyumunun test edildiği DFA'da; GFI değerinin 0,90, AGFI değerinin 0,86, CFI değerinin 0,99 NFI değerinin 0,96 RMSEA değerinin 0,048 ve SRMR değerinin 0,047 olduğu belirlenmiştir. Bu durum model ile veri arasında bir uyum olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin iki faktörlü yapısı incelendiğinde birinci faktörde yer alan maddelerin yazmanın anlatım ve şekil özellikleriyle, ikinci faktördeki üç maddenin ise yazmada dilbilgisi kurallarını kullanma ile ilgili olduğu görülmüştür.

Ayrıca ölçeğin iç tutarlılık katsayısı yani psikolojik testlerde sıkça kullanılan Cronbach Alfa değeri birinci faktör için 0,93; ikinci faktör için 0,74; ölçeğin tümü için 0,92 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar ölçeğin yeterli güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir

Sonuç olarak Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler için hazırlanan yazma becerisi öz yeterlilik ölçeğinin açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarının kabul edilebilir bir düzeyde olduğu görülmüştür. Yapılan analizler neticesinde ölçeğin bütün maddelerinin yazma becerisi öz yeterlilik algısı yüksek olan öğrencilerle yazma becerisi öz yeterlilik algısı düşük olan öğrencileri ayırt ettiği belirlenmiştir. Bu ölçeğin Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazma becerisi öz yeterlilik algıları konusunda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bandura, A. (2002). *Exercise of Personal and Collective Efficacy in Changing Societies. Self Efficacy in Changing Societies* (Ed. Albert Bandura), Cambridge/UK: Cambridge University Press.

Bandura, A. (2006). Guide for creating self-efficacy scales. In F. Pajares & T. Urdan (Ed.), *Sels-Efficacy Beliefs of Adolescents* (pp. 307-337). Connecticut: Information Age Publishing.

Bandura, A., Locke E. A. (2003). "Negative Self-Efficacy and Goal Effects Revisited". *Journal of Applied Psychology*. Vol. 88, No. 1, 87–99.

Cumming, A., Kim, T.-Y., & Eouanzoui, K. B. (2007). Motivations for ssl writing improvement in pre-university contexts . In G. Rijlaarsdam (Series Ed.), S.Hidi & P. Boscolo (Volume Eds.) *Studies in Writing, Volume 19, Writing and Motivation* (pp.93-111). Oxford: Elsevier.

Erkuş, A. (2003). *Psikometri Üzerine Yazılar*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Gaskill, P.J. ve Hoy, A. W. (2002). *Self-Efficacy and Self-Regulated Learning: The Dynamic Duo in School Performance. Improving Academic Achievement*. USA: Elseiver Science.

Hackett, G. (2002). "Self-Efficacy in Career Choice and Development. Self Efficacy in Changing Societies" (Ed. Albert Bandura), Cambridge-UK: Cambridge University Pres. Pp 232-258.

Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenen Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması

Jinks, J., Morgan, V. (1999) Children's perceived Academic Self-Efficacy: An Inventory Scale. *The Clearing House*. Vol. 72, No. 4, 224-230.

Özbay. M. ve Uyar. Y.(2009) "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri İçin Okumaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışması." *E-Journal Of New World Sciences Academy*. 2009, 4, 632-651.

Pajares, F (1996). "Self-Efficacy Beliefs in Academic Settings", *Review of Educational Research*. Vol. 66, No. 4, pp. 543-578.

Pajares, F (2008). *Motivational Role of Self-Efficacy Beliefs in Self Regulated Learning. Mtivation and Self Regulated Learning, Theory, Research And Applications* (Ed. Dale H. Schunk, Barry J.Zimmerman), pp. 111-140. USA: Taylor and Francis Group, LLC.

Pajares, F. (2007). "Empirical properties of a scale to assess writing self-efficacy in school contexts". *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 39(4), 239-249.

Rader, L.A. (2003). *An Inquiry The Relationship Between Self-Concept, Self-Esteem, Locus of Control, Self-Efficacy and Self-Determination of Students with and Without Physical Disabilities*. Unpublished Doctor of Education Thesis. Columbia University, Education of Teacher College.

Schunk, D. H. (1984). "Enhancing Self-Efficacy and Achievement Through Rewards and Goals: Motivational and Informational Effects". *Journal of Educational Research*. Vol. 78, No 1, September/October, 29-34.

Schunk, D. H. ve Zimmerman, B. J. (2007)." Influencing Children's Self-Efficacy and Self-Regulation Of Reading and Writing Through Modeling". *Reading & Writing Quarterly*, 23, 7-25.

Tezbaşaran, A.A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Wood, R. ve Bandura, A. (1989). "Impact of Conceptions of Ability on Self-Regulatory Mechanisms and Complex Decision Making". *Journal of Personality and Social Psychology*. Vol. 56, No. 3, 407-415.

EK-1: Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği

No	Maddeler	Katılmıyorum Katılıyorum						
		1	2	3	4	5	6	7
1	Bir sayfalık bir kompozisyonun bütün kelimelerini doğru yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
2	Yazı yazarken dilbilgisi kurallarına uygun, doğru cümleler yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
3	Yazı yazarken ekleri doğru kullanabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
4	Ana fikri veya konuyu destekleyen bir paragraf yazabilirim	1	2	3	4	5	6	7
5	Kompozisyonumu giriş, gelişme, sonuç planına uygun olarak yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
6	Fikirlerimi konunun dışına çıkmadan açık bir şekilde yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
7	Kompozisyonuma uygun başlık seçebilirim.	1	2	3	4	5	6	7
8	Bilgi sahibi olduğum bir konuda kompozisyon yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
9	Hayal ettiklerim hakkında bir yazı yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
10	Duygu ve düşüncelerimi yazılı olarak ifade edebilirim.	1	2	3	4	5	6	7
11	Kompozisyon yazarken konuya uygun örnekler verebilirim.	1	2	3	4	5	6	7
12	Kompozisyonumu belirli bir plan içerisinde yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
13	Kompozisyonumu yazı ve sayfa düzenine uygun olarak yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
14	Kompozisyonuma uygun bir sonuç yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
15	Belirtilen / seçilen bir konuyla ilgili bir kompozisyon yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
16	Öğrenim hayatımı anlatan bir yazı yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7